

Betonstop volgen Dedecker

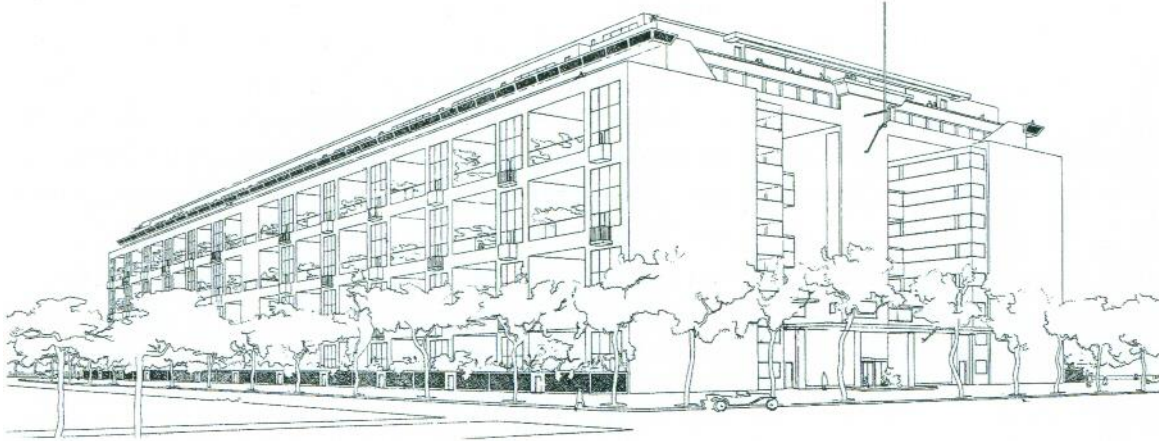
Vorig weekend publiceerde Jean-Marie Dedecker op de website van KNACK een open brief gericht aan de Vlaamse bouwmeester Leo Van Broeck. Reeds in de tweede zin gaat Dedecker de populistische toer op: 'Die volksverhuizing van het platteland naar de stad, ligt me als een baksteen op de maag.' Het woord volksverhuizing is gericht op een angstgevoel, verhuizen als een verplichte deportatie gedicteerd door de overheid.

Hij wil doen geloven dat een "exodus van betonstopvluchtelingen" op gang zal komen en georkestreerd wordt vanuit verwerpelijke politieke cenakels. De gewone man wordt weer eens de dupe en wordt gemanipuleerd, dat is zijn gedachtegang. Wat hij vergeet is dat het tempo waarmee wij onze open ruimte opsouperen van die aard is dat er steeds meer problemen ontstaan. Eén zaak is zeker, men kan veel gebouwen produceren, maar geen extra bodem. Vlaanderen is sinds begin december met 30 voetbalvelden gekrompen! Open ruimte op het actueel tempo verder in gebruik nemen kan niet meer, dit wordt door experts reeds jaren beklemtoond.

Dedecker gaat helemaal uit bocht als hij Leo Van Broeck verdenkt om ons te willen "ophokken in de stedelijke legbatterijen", het handelsmerk van architect Le Corbusier en een bewonderaar van Hitler en Mussolini. Dedecker heeft misschien enig inzicht in de politiek scene, maar zijn kennis van de 20ste bouwkunst is erg twijfelachtig. Ik kan hem enkel aanraden een bezoek te brengen aan woning Guiette in Antwerpen, het enige werk van Le Corbusier in België dat recent op de UNESCO wereldlijst werd geplaatst. Dit is geen "koterij" maar een heerlijke woning van licht en ruimte. Op een reis naar Marseille en bij een bezoek aan *Unité d'Habitation* van Le Corbusier uit de jaren '50 zal hij met verbazing kunnen vaststellen dat deze man wist wat architectuur kan betekenen voor een goed samenwonen van mensen. Wees gerust, een gebouw met dergelijke kwaliteiten kan men niet aantreffen aan onze Belgische kust. Het is juist dat Le Corbusier aan het begin van de oorlog een korte tijd in Vichy vertoefde. Vlug kwam hij tot de vaststelling dat van Pétain en zijn fascistische entourage niets te verwachten viel. Hij distantieerde zich vrij vlug van dit rechts milieu en collaboreerde niet, wat sommigen in de media aanbrengen en wat gretig wordt overgenomen door mediageile personen.

Le Corbusier toonde zijn visie reeds in 1922, toen ontwierp hij een uniek project, zijn "*immeuble villa*". Een geheel waarbij individuele woningen horizontaal en verticaal werden gestapeld tot een geheel. Elke woning voorzag hij van een zeer ruim bemeten terras en daktuin. Een uitstekend

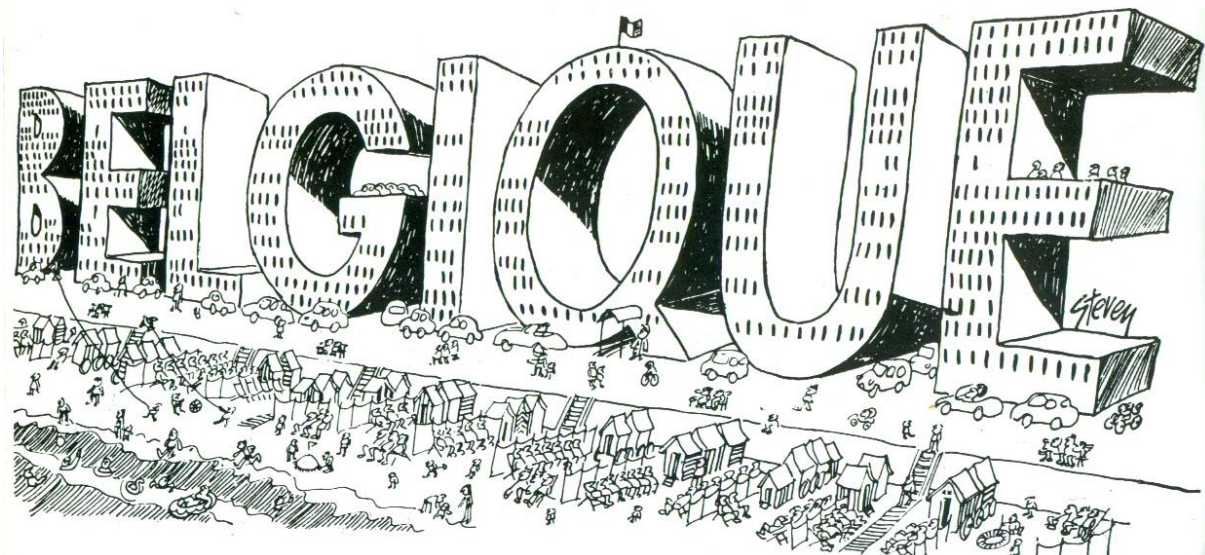
voorstel van verdichting en gelijktijdig een hoge kwaliteit aan comfort. Hij toonde met dit project dat mensen samenbrengen in een "immeuble" niet het ophokken is, maar een streven naar kwalitatief wonen waarbij zijn lichtend voorbeeld het kartuizerklooster was nabij Firenze.

Le Corbusier -1922 - "immeuble villa".

Het is natuurlijk zeer simplistisch om alle fouten die door andere architecten werden gemaakt in de schoenen te schuiven van deze Franse bouwmeester. Le Corbusier presenteren als uitvinder van de HLM blokken en de onleefbare banlieues is een historische vervalsing, een leugen. Maar wie leugens predikt krijgt meer aandacht dan de waarheid. De "stenen jungle op de kustlijn" is niet het werk van Le Corbusier maar van een totaal liberaal beleid waar grof geldgewin de enige ambitie was. Een mooie badplaats creëren was het laatste waaraan ontwikkelaars aan dachten. Het resultaat is dat de strook tussen De Panne en Knokke een "Atlantic wall" is geworden voor het tweede verblijf. In feite gaat het om zoveel mogelijk mensen zicht op zee te geven met als gevolg dat diegenen die in de tweede bouwzone wonen tevreden moeten zijn met zicht op beton.

Ik ben geboren in Middelkerke, de badplaats waarover Dedecker het heeft in zijn column. Deze gemeente met in de winter een paar duizend inwoners, zwelt tijdens de zomermaanden aan tot een middelgrote Vlaamse stad. De kleine villa's werden stelselmatig gesloopt en vervangen door appartementsgebouwen, drie bouwlagen werden er tien. Als jong architect heb ik mij ingezet om twee villa's op de zeedijk te laten beschermen, tot ergernis van het toenmalig gemeentebestuur. Van de Villa Cogels kon enkel de elegante gevel worden gered, de ontwikkelaar kreeg een vergunning om erachter appartementen op te trekken. Villa

Doris kon in zijn geheel worden bewaard en is nu de enige getuige van een kustvilla op de zeedijk. Men heeft alles verkwanseld, en het gaat verder. De twee voorstellen voor het nieuw kursaal getuigen van een totale uitverkoop. Het resultaat is een eentonige betonnen omgeving zonder kwalitatieve publieke ruimte, een sfeer om bijna depressief van te worden. De enige publieke ruimte is de zeedijk, de wandelzone met zicht op zee.

Landbouwers horen thuis op het platte land, niet een politicus met een vaak te snel rijdende auto. Dat hij opgegroeid is "in een polderdorp achter 't gat van een koe" kan ik aannemen maar hij moet ook begrijpen dat iedereen de kans geven om "achter 't gat" te wonen in een polderhuisje niet de oplossing is van een toekomstig ruimtelijk beleid. Wat heeft de gewone man aan een polderhuisje wanneer hij geen auto heeft? Dat men de dorpskernen moet versterken is evident, maar wonen op afgelegen locaties zoals Dedecker moet worden vermeden en drastisch worden ingeperkt, zelfs op fiscaal vlak. De mensen bang maken dat iedereen zal verplicht worden om te emigreren naar de stad, dit is pas volksverlakkerij.

De zorg voor het platteland is noodzakelijk en dat gebied heeft ook een recreatieve rol te vervullen. Wandelen en fietsen in landelijke gebieden moet worden gestimuleerd, het wonen worden afgeremd. Dat de luchtkwaliteit in onze steden te wensen overlaat, daar heeft Dedecker wel gelijk. Maar stellen dat de stad de broedplaats is van ziekten en de landelijke omgeving de oplossing is, is natuurlijk een zwart/wit voorstelling die alle nuances mist.

Een veel intelligenter en genuanceerdere tekst verscheen in De Standaard van 16 december "Laten we leven waar we wonen", een bijdrage van Anne Malliet, medewerkster van het Team Vlaamse Bouwmeester. De

meeste mensen werken niet meer in de dorpen waar ze wonen. Zij vat het samen "Als wij niet uitkijken 'leven' we niet langer waar wij 'wonen'". Zij gebruikt het woord "autoafhankelijke wooncultuur" om aan te geven dat een te grote afhankelijkheid van de auto om het wonen en het werken met elkaar te verbinden haar grenzen heeft, een situatie die wij dagelijks kunnen ervaren op onze wegen. Gecombineerd met een uit de hand gelopen transportsector slibt alles toe met grote economische schade tot gevolg.

Dat in België en zeker Vlaanderen het privéhuus, liefst een vrijstaande bungalow of fermette, de betrachting is van velen is ook historisch gegroeid. Mallet wijst erop dat wij maar 27 % collectieve woningbouw hebben tegenover Duitsland met 53 %. Voor veel Vlamingen, inclusief Dedecker, staan collectieve woningbouwprojecten gelijk aan de schraal ontworpen sociale huisvesting, ondermaats en als een maatschappelijke achteruitgang. Mallet legt er de nadruk op dat een verdichting van de dorpskernen gelijktijdig moet gebeuren met het versterken van de stad en de directe periferie. Maar de oplossingen kunnen en moeten anders zijn. Laat ons de geplande woonuitbreidingsgebieden niet aansnijden en de open ruimte met rust laten. Matexi, Boston en veel andere grootgrondbezitters zullen niet gelukkig zijn en zullen zeker planschade eisen. Er wordt reeds gedacht aan een systeem van "verhandelbare bouwrechten". De ruilhandel zal in Vlaanderen opnieuw welig tieren!.

Marc Dubois

Architect & journalist VVJ

17 December 2016